

УДК: 78.071.1Скорик:78.03(477)(045)

DOI: 10.31318/2414-052X.2(67).2025.339135

ТЕТЯНА ІВАНІВНА АНДРУЩЕНКО

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-0381-171X>

докторка філософських наук, професорка,

завідувачка кафедри суспільних наук

Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського

(Київ, Україна)

gerasimenko.tanya22@gmail.com

ТЕТЯНА ВІКТОРІВНА АНДРУЩЕНКО

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-6701-8035>

докторка політичних наук, професорка,

учений секретар

Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського

(Київ, Україна)

tanya_atv@ukr.net

ОКСАНА ВІКТОРІВНА САПІГА

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-6715-5670>

докторка філософії,

начальниця навчально-методичного відділу,

доцентка кафедри теорії та історії культури

Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського

(Київ, Україна)

ksusha.s.art@ukr.net

УНІКАЛЬНИЙ СТИЛЬ ЕПОХИ МИРОСЛАВА СКОРИКА

Розглянуто унікальність композиторського стилю Мирослава Скорика як оптимальну для нашої епохи естетичну модель внутрішньо одухотвореного відображення життєво важливих цінностей невербалізованими засобами, принципами, ідеями та ідеалами. Виявлено основні ознаки композиторського стилю Мирослава Скорика, серед яких значуще місце належить національним рисам, високому професіоналізму та інноваційному мисленню Митця. Проаналізовано комплекс питань, пов'язаних із формуванням самобутнього стилю Мирослава Скорика та його впливом на сучасну музичну культуру України. Доведено, що структура композиторського стилю Мирослава Скорика є оригінальною, тобто неповторною. Означено основні складові та особливості формування унікального стилю Мирослава Скорика з урахуванням його творчої спадщини як носія музичного вираження загальнолюдських цінностей. З'ясовано, що стилетворення Мирослава Скорика детермінувалось системою як його власних психологічних властивостей, так і системою національних художньо-естетичних цінностей епохи. Описано вплив творчості Мирослава Скорика на формування сучасної української музики, її різножанровість та

національне спрямування. Підкреслено, що президентська відзнака «Національна легенда України» набула символічного значення для осмислення постаті Мирослава Скорика, увиразнила його значення у формуванні сучасного українського музичного світу та його зв'язку із історичною традицією. Акцентовано увагу на «зрілій виваженості» його музики, прагненні досягнути акмегармонії у всіх складових художньої цілісності, спираючись на метацінності, які управляють емоціями людини. Висвітлено особливості сучасної музичної освіти — суперечливого впливу штучного інтелекту та дистанційного навчання на формування знань, умінь і навичок у майбутніх фахівців мистецької спрямованості. Обґрунтовано актуальність подальшого дослідження сучасного мистецького простору України, адже мистецтво стало потужним інструментом спротиву у російсько-українській війні.

Ключові слова: творчість Мирослава Скорика, композиторський стиль, унікальність, інноваційне мислення, штучний інтелект, музична освіта, національні художньо-естетичні цінності.

Постановка проблеми... Трагічні події війни, злочинна агресія росії, її плани знищити український народ і українську державу спричинили потужний опір України в усіх сферах життя. Особливе місце в організації тотального спротиву українців, зміцнення їх духу та патріотичних настроїв належить мистецтву. За роки війни українське мистецтво продемонструвало свою потужну творчо-духовну силу як дієвий спротив проти російської агресії, створило нові форми, стало почутим і наслідуваним на Заході, що надає змогу говорити про паритетне продовження мистецького діалогу. І не остання роль у формуванні цих процесів належить творчості Мирослава Скорика з його унікальним стилем, інноваційними підходами мислення та музикування, багатою педагогічною школою. Сьогодні, коли наука говорить про формування нового інноваційного мислення у молодого покоління, що знаменуватиме новий якісний щабель світосприйняття, організації життя, відкриттів, технічних можливостей, неочікуваного синтезу, парадоксальних висновків — старше покоління має слугувати запобіжником, кодом для збереження всього набутого людством. Саме тому, не слід списувати з рахунку те, що нові технічні можливості, електронне знання несе з собою низку суперечностей професійного і морального плану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій... Дослідження феномену «стиль» відбуваються понад дві тисячі років. Про нього писали мислителі різних епох, намагаючись увиразнити його полісемічність та змістову

багатогранність — Платон, Арістотель, Цицерон, Сенека, А. Шопенгауер, Й. Гете, Й. Вінкельман, Ф. Шиллер, Ф. Шеллінг, К. Шлегель, І. Кант, Г. Гегель, Г. Спенсер, Ф. Ніцше, О. Лосєв, С. Кримський та багато інших. Відповідну специфіку його вияву намагаються зрозуміти і у царині музичного світу. Особливий інтерес тут викликають дослідження музичної культури самим Маєстро (Скорик, 2008, 2012, 2015).

Серед наукового доробку дослідників у вивченні мистецького феномену Мирослава Скорика слід відзначити прагнення накопичити максимальний пласт емпіричного емоційно забарвленого матеріалу (Андрущенко, Федоренко, 2023; Громова, 2010; Тимошенко, 2023 та інші). Музична спадщина композитора, і це природно для даного етапу дослідження, постає передусім об'єктом формально-стилістичного аналізу. Дослідження теоретичні, концептуальні, узагальнюючі ще чекають свого часу.

Метою дослідження є комплекс питань, пов'язаних із формуванням унікального стилю Мирослава Скорика та його впливу на сучасну музичну культуру України.

Для реалізації мети сформульовано наступні **завдання**:

- 1) розглянути ознаки композиторського стилю Мирослава Скорика;
- 2) означити основні складові та особливості формування унікального стилю Мирослава Скорика з урахуванням його творчої спадщини як носія музичного вираження загальнолюдських цінностей;
- 3) описати вплив творчості Мирослава Скорика на формування сучасної української музики, її різножанровість та національне спрямування.

Виклад основного матеріалу дослідження... Кожний рік вшанування та осмислення постаті й творчості Мирослава Скорика наближає і одночасно віддаляє нас від розгадки його унікального стилю. Президентська нагорода Мирослава Скорика «Національна Легенда України», уже посмертно у 2021 році, набуває сьогодні глибокого символічного звучання.

«Мирослав Скорик — це композитор, який став голосом своєї епохи. Його музика — це синтез традиції та сучасності, глибокої інтелектуальності та

живої емоційності. Вона торкається серця й водночас викликає роздуми. У його творах — гори і місто, океан і ріка, тиша сакрального простору й динаміка нового часу, фольклорна мелодика та джазові інтонації, авангард і неоромантика... Його спадщина охоплює всі жанри: від камерної та хорової музики — до масштабних симфоній, балету, опери, кінофільмів. Як педагог Мирослав Скорик виховав покоління молодих композиторів, закладаючи не лише знання, а й філософію музичного мислення. Його постать — міст між минулим і майбутнім української музичної культури... Бо Геній не мовчить — він відлунує в серцях тих, хто слухає» (Пірієв, 2025, с. 9).

Велична слава нашої музичної академії в її іменах видатних митців, голоси і музика яких досі лунають у коридорах та класах. Важко концептуально означити й узагальнити переживання та «емоційні потрясіння», коли безпосередньо перебуваєш у цьому просторі великих талантів, що природно за всіма естетичними законами сприйняття, які «розчиняючись» захоплюють, підносять тебе до цих висот. На сьогодні, і це є також природно, дослідження творчості Мирослава Скорика носить скоріше емпіричний характер. Музична спадщина композитора постає передусім об'єктом формально-стилістичного аналізу. Назва ж міжнародної конференції «Сучасний мистецький простір як код митця: філософсько-культурологічний аспект» (2025), що відбулася нещодавно у НМАУ імені П. І. Чайковського, «говорить» про необхідність теоретичного концептуального підходу до вивчення і розуміння творчості та постаті великого Маестро. Чи готові ми до цього? Так! Чи спроможні сьогодні? Ні, не зовсім! Дозвольте навести приклад із Хосе Ортеги-і-Гассета про необхідність часової відстані від досліджуваної події. Філософ описує подію відходу видатної людини у присутності близьких родичів, що знаходяться найближче до неї та повністю поглинені трагедією, лікаря, який перебуває трохи далі й непокоїться, чи правильно він лікував, що скажуть про його вправність, художника, який стоїть на найдальшій відстані і професійним оком оцінює ситуацію з позицій ефектності передачі цього трагічного моменту у своїй майбутній картині, прикрашаючи в уяві та дописуючи художню

композицію. Сьогодні ми ще певною мірою перебуваємо на першій сходинці, або у першому просторі сприйняття, але вже значною мірою освоюємо другий за відстанню простір — це кроки суспільного увічнення: меморіальна дошка, конкурси, концерти, конференції, наукові публікації і т. і. А ось до третього за відстанню простору ми лише наближаємося. Тому що постать Мирослава Скорика надто велика і значима для нашого мистецтва, і не може вповні бути осмислена з близької відстані. Це так ніби ми дивимося у зелений садок крізь заплакане дощем вікно, притуливши тісно обличчя до скла і вся зелень у садку втрачає чіткі абрис, розпливається за законами оптики. Необхідна відстань для чіткого бачення і осмислення.

Сьогодні ми можемо лише окреслити найважливіші, на нашу думку, підходи до осмислення постаті Мирослава Скорика, основні формуючі складові його мистецького стилю, що став «духовним почерком епохи». Це насамперед глибокий національний ґрунт, на якому постало мистецтво Маестро. Ми часто застосовуємо метафоричні вирази для визначення цього національного ґрунту. Ще на початку XVIII (1719 р.) століття аббат Дюбо у своїх «Критичних роздумах про поезію і живопис» говорив — що мистецтво — це рух, а не зображення; природа генія, його душа визначається складом крові, кров визначається повітрям, яким дихає митець, повітря — випарами землі, що його народила (Скорик, 2015).

Отже, митець є плодом духа, якому сприяють, або заважають місце і час. За словами Дюбо, розум закарбовує стан атмосфери майже з такою ж точністю, як і градусник. Можна відчувати це під час сприйняття кантати Мирослава Скорика «Весна», де органічна суголосність із віршами Івана Франка пронизує глибиною і щирістю відчуття рідної землі, створює величну і водночас довірливо інтимну картину оточуючого світу. «Всі, кому довелося спостерігати перші кроки у професійному мистецтві, відзначали шанобливе ставлення молодого митця до культури, що породила його талант. Звідси його постійне звертання до поетичної спадщини Івана Франка, Тараса Шевченка, карпатського фольклору. Вочевидь, піклування про національне може по-

різному входити в свідомість сучасного українця. Для когось це лише політичний вимір, для іншого — передусім відчуття співвіднесеності з колективною ідентичністю. Однак, ставлення до національного може проявлятися в загальному колі турбот про повноту і неповторну своєрідність життя, добробут рідної землі, збереження культурної спадщини. Власне, йдеться про те усталене і знайоме нам буття, що постійно потребує людської уваги, адже саме в причетності до нього і особистісне буття набуває сенсу. Приклад такого піклування про національне демонструє своєю творчістю Мирослав Скорик» (Андрущенко, Федоренко, 2023, сс. 19-20).

Ми розглядаємо творчу спадщину композитора, її авангардний характер з багатою палітрою національних та загальнолюдських цінностей, як інтертекстувальний зріз багатовікової української культури з її неповторністю і потужним потенціалом. Сам композитор говорив, що його музика національна, вона продовжує класичні традиції, але вона інакша, бо він шукає свій стиль і намагається, щоб вона була зрозуміла широкій аудиторії. Він розумів, і неодноразово наголошував, що його музика є сучасним продовженням класичної музики, але стала більш зрозуміла, бо продовжує традиції класики та традиції народної музики.

Парадоксально, але саме війна може стати точкою відліку для нового українського Ренесансу. Уже зараз формується запит на переосмислення традиційних канонів, на створення нової мистецької мови, яка здатна передати досвід війни, втрат, гніву, патріотизму, гідності. Українська музична культура під час війни пережила неймовірний творчий підйом, перетворившись на потужний інструмент єднання, пропаганди та психологічної підтримки. Особливою формою опору стало переосмислення класичного репертуару, що набуває нових сенсів, як музика незламності, і часто звучить не лише у концертних залах, а й у бомбосховищах Києва, Харкова, Миколаєва, Одеси та інших міст України. Молоді українські композитори, вихованці Мирослава Скорика, на виклики цього трагічного часу звертаються до класичних музичних форм (меси, кантати, реквієму), щоб говорити про сьогодення. Так, Іван

Тараненко написав у 2023 році «Псалом війни» для хору та електроніки, який поєднує біблійний текст із сучасною поетикою; Золтан Алмаші створив кантату на тексти українських волонтерів; Богдана Фроляк, працюючи з формами духовної музики, створив хорові цикли, що поєднують архаїчне та модерне. Ця творчість орієнтована на академічну досконалість і одночасно на сучасну документальність, переконує, що мистецька культура України в період війни — не просто жива, а наповнена новими життєствердними смислами, які резонують у світі. Війна стала переломним моментом для української академічної музики, поставивши її на межу зникнення, але водночас відкривши шлях до глибокої трансформації. Виникли нові теми, продиктовані реальністю війни, з'явилися альтернативні платформи для презентації музики — як в Україні, так і за її межами. Роль композитора й виконавця стала ширшою: від митця-естета — до митця-свідка, інтерпретатора болю, носія національного коду, провідника смислів і надій.

Позиція Мирослава Скорика про необхідність композитору бути у вирі суспільних подій знайшла втілення у проєкті «Музика проти війни» ініційованому викладачами Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського та Львівської національної музичної академії імені М. Лисенка, що об'єднав понад 300 студентів, які створювали та обговорювали власну музику як спосіб трансформації травматичного досвіду та формування патріотичних настроїв.

Сьогодні сфера освіти зазнала нищівних втрат. З перших днів повномасштабного вторгнення багато мистецьких закладів опинилися під загрозою — деякі з них були зруйновані або евакуйовані, деякі продовжили працювати онлайн, адаптуючи навчальні програми до умов війни. Частина викладачів і студентів були змушені залишити свої домівки, частина вступила до лав Збройних сил України або долучилася до волонтерських ініціатив. Проте, більшість мистецьких освітніх установ знайшли сили продовжити свою діяльність навіть в екстремальних умовах, організували дистанційне або змішане навчання, зберігаючи освітній процес. У багатьох регіонах, особливо у

прифронтових, навчання відбувається з перервами на повітряні тривоги, в укриттях, під звуки вибухів, однак викладачі продовжують працювати, а студенти — навчатися. Сьогодні молоді музиканти формуються переважно в умовах дистанційної освіти, коли важко забезпечувати її належний рівень, адже тут велике значення має безпосередня робота з педагогом — робота над звуком, артикуляцією, ритмом, інтонаційними нюансами, технікою гри чи дихання, постави, артистичності і т. і. Навіть у цих умовах система мистецької освіти не втратила своєї унікальної системної цільності, має державну, грантову чи волонтерську підтримку. Особливо важливим стало завдання переосмислення змісту культурно-мистецької освіти. Відбулося різке переорієнтування від «радянських тіней» і «російської класики» до власного національного культурного надбання. Мистецькі виші дедалі активніше звертаються до української композиторської школи, образотворчої спадщини, фольклору, етнічних елементів як до джерел сили. Це процес складний, бо потребує переосмислення методик, програм, кадрів, артикулювання особливих вимірів етики війни. Етика війни має свої особливі виміри, в тому числі і морально-етичні. Лицарство, як кодекс поведінки і честі сформувалось в українців ще за часів Київської Русі та супроводжувало воїнів впродовж історії. Центральне місце у ньому посідала «колективна воля», що поєднувала в собі ідеї рівності, свободи, громадянської дисципліни, мужності, честі, звитяги, вірності своєму обов'язку. Саме вона є сьогодні непереборною силою у боротьбі з рашистською навалою. «Лицарство сприяло піднесенню людської гідності, пошани до своєї й чужої честі. А це своєю чергою сприяло тому, що елементи шляхетності увійшли й у комплекс війни та ушляхетнили її. Війна стала для кращих вояків ареною бою за славу й честь, внаслідок чого відступили на задній план грабунки і насильство» (Ващенко, 1999, сс. 43-44).

Сміливе новаторство, прагнення несподіваного експериментування у використанні різних музичних інструментів — ці риси композиторського поступу Мирослава Скорика знайшли відгук у сучасних музичних процесах. Одним із важливих елементів культурного спротиву є збереження і розвиток

національних традицій. Достатньо пригадати лише «Карпатський концерт» Мирослава Скорика (1972) для оркестру, який інтегрує карпатські народні теми з сучасними музичними формами, створюючи яскравий і динамічний твір. Сьогодні домра-кобза, бандура, ліра, сопілка та багато інших українських автентичних народних інструментів, залишаються символом української музичної ідентичності.

В умовах війни адаптація та обробка сучасних естрадних творів для українських народних інструментів набувають особливого значення. Народні інструменти, завдяки своєму тепловому та виразному звучанню, здатні створювати унікальний музичний наратив, який поєднує традиції та інновації. Сьогодні українські народні інструменти звучать у жанрах популярної музики, що дозволяє розкрити їх потенціал за межами традиційного або академічного репертуару. У сучасному слухацькому сприйнятті популярна музика включає джаз, рок, поп, електронну музику і є привабливою для молодіжної аудиторії. Інтеграція народних інструментів у ці стилі демонструє універсальність інструментів, сприяє збагаченню звучання популярних композицій за рахунок унікального тембру та робить їх сучасними й модними інструментами. Більшість людей асоціює українські народні інструменти виключно з фольклорною або старовинною музикою. Адаптація до популярної музики руйнує цей стереотип і показує їх як динамічні і сучасні інструменти, здатні виконувати будь-яку музику. Розкриття їх потенціалу в популярній культурі сприяє не лише збереженню багатовікових музичних традицій, а й створенню нових культурних трендів при комплексному підході: модернізації репертуару, використанні сучасних медіа технологій, підтримці ініціатив із боку музикантів, освітян і культурних інституцій тощо.

Високий професіоналізм Мирослава Скорика, який дозволяє створювати досконалу форму в усіх музичних жанрах, що відповідають часу (академічна, естрадна, джазова, народна музика) є другою важливою складовою його мистецького стилю. Музика Мирослава Скорика легко читається, сприймається, відтворюється широкою аудиторією, їй довіряєш, вона в унісон

сучасним ритмам реципієнта, ритмам часу. Пригадаємо жартівливу відповідь Митця на питання: «Як йому вдається бути в тренді?». «Я лінуюся, повільно йду, а час мене наздоганяє. І ось виходить. Найважливіша ознака великого таланту чути ритм своєї епохи, який об'єднує всі процеси, визначає і долає виклики часу». Розповідаючи про роботу над оперою «Моїсей», Маєстро наголошував, що прагнув втілити в ній своє власне розуміння «сучасності в музиці», яке бачив не у застарілих рафіновано-авангардових прийомах виразу, а у відповідності до реального звукового світу. Він вважав, що сучасне і майбутнє для композитора — це уміння передати чуттєве і красиве, «торкнути романтичні струни будь-якої людини» та ввести її у свій музичний світ. І це ще один штрих до особливостей музичного стилю українського Митця з романтичним відчуттям краси і любовно-формуєчим ставленням до свого слухача. Глибина онтологічного бачення світу, відкриття його секретів, змушують великих митців завжди йти попереду і бути дуже переконливими своїм талантом у відтворенні найбільш складних явищ реальності. Мирослав Скорик це дуже тонко відчував і весь час був попереду. Він вважав, що для композитора позачасовим інструментарієм для роботи є мелодійність, яка не просто дає нові ідеї, можливість працювати в різних жанрах, бути самостійним, а й найголовніше — виробити свій стиль. Музика Мирослава Скорика несе в собі позачасові загальнолюдські ціннісні смисли, він постійно наголошував, що в Україні є великий потенціал і вона впевнено виходить з під російського гніту.

У роки війни мистецька культура України не просто продовжила існувати — вона перетворилася на потужний інструмент опору, збереження пам'яті та мобілізації світової спільноти.

Сьогодні українське мистецтво — це не лише самобутня художня форма, з новою естетикою спротиву, гідності, лицарства, а й акт громадянської позиції, документальне свідчення воєнних злочинів, засіб психологічної підтримки для мільйонів людей. Війна не знищила українську класичну і сучасну композиторські школи — вона їх переродила. З війною аналітичне та інтелектуальне мистецтво набуло більш глибоко емоційних граней, стало

вираженням особистого болю і загальної громадянської позиції. Відтепер не просто музика, а ще й свідчення, плач, молитва і крик. «Молитва за Україну» (2022) Валентина Сильвестрова, колеги Мирослава Скорика із великої композиторської трійці «С», стала неофіційним гімном духовного спротиву, звучала в Берлінській філармонії, Ватикані, Варшаві. Камерна кантата для струнних і сопрано на вірші очевидців «Ірпінь. Реквієм» Богдана Сегіна була створена під глибоким враженням від зруйнованого міста та вперше виконана в Польщі, згодом — у Львові та Парижі. Композитор Олексій Шмурак у творі «Нескінченне повітря» (2022) поєднує елементи академічної детермінованої музики з імпровізацією та електронікою. Його звукове «...Повітря» стало своєрідною аудіоінсталяцією, музика якої зіткана із записів людського дихання, уривків з новин, синтетично створених звуків. Мирослав Скорик любив повторювати, що композитор повинен уміти працювати в усіх жанрах. Українська музика у період повномасштабної війни охопила всі жанри — від вуличного протестного співу до камерної класики та великих симфонічних творів. Символічним було виконання старовинної стрілецької пісні «Ой у лузі червона калина» просто на Софійській площі в Києві солістом гурту Бумбокс — Андрієм Хливнюком, яке стало справжнім культурним феноменом, потужним актом солідарності, а відео виступу миттєво «розлетілося» мережею, набравши мільйони переглядів. Саме на основі голосу Хливнюка британський гурт *Pink Floyd* створив композицію «*Hey Hey Rise Up*», яка увійшла до глобального музичного дискурсу як знак підтримки України.

Сучасне інноваційне мислення Маестро — це рідкісний дар природи, який вона дарує своїм обранцям. Сьогодні наука «говорить» про формування нового інноваційного мислення у молодого покоління, що знаменуватиме новий якісний щабель світосприйняття, організації життя, відкриттів, технічних можливостей, неочікуваного синтезу, парадоксальних висновків... І старше покоління має слугувати, метафорично кажучи, таким запобіжником, кодом для збереження всього набутого людством.

Щирі прибічники «цифрового прориву» вважають, що в умовах високого розвитку цифрових технологій достатньо лише уміти користуватися Інтернетом, мати доступ до найбільш популярної електронної безкоштовної енциклопедії світу — Вікіпедії. За свідченням англійського інтернет-технолога Джиммі Донала «Джимбо» Вейлза, «Інтернет-знання має суттєві переваги — широку доступність, безкоштовність, швидкий доступ, багатомовність. Електронні технології створюють можливість зберігати інформацію на стократно менших площах. Один компакт-диск вміщує 250 тисяч сторінок тексту, а на компакт-диску площею 4 м² можна вмістити тексти всіх книжок світу, пристрій розміром з ніготь людини може зберігати інформацію, обсяг якої дорівнює 100 книгам по 500 сторінок кожна. «Не слід списувати з рахунку те, що електронне знання несе з собою низку суперечностей. Як відзначають дослідники, матеріал для розміщення у Вікіпедії готується здебільшого маловідомими або ж анонімними авторами, подається у скороченому форматі, який практично виключає аргументацію та дискурс на користь того чи іншого погляду, часто важко піддається верифікації. А це означає, що використання “інтернет-знання” (освіти) аж ніяк не перекреслює необхідності навчання “книжкового”, традиційного.... Ще більш проблемним є входження в науку та освіту так “званого штучного інтелекту”. Його можливості лякають нинішніх інтелектуалів своєю невизначеністю й непрогнозованими перспективами. Проте штучний інтелект вже переступив поріг звичної для нинішнього покоління духовності, науки, освіти та культури» (Андрущенко, 2025, сс. 481-482).

Музичні навчальні заклади, відповідаючи на виклики часу, модернізуючи свою діяльність, намагаються знаходити оптимальні рішення на ці виклики часу, використовують переваги «цифрової епохи» та живого індивідуального навчання майбутніх музикантів як професійно, так і особистісно.

Велика увага приділяється також міжнародній діяльності мистецьких закладів, зокрема, ректор НМАУ імені П. І. Чайковського Максим Тимошенко зазначає: «Міжнародна діяльність в закладах вищої освіти є важливою

складовою процесу підготовки майбутніх музикантів і музичних педагогів в сучасному світі. Це полягає в тому, що заклади вищої музичної освіти співпрацюють з іншими університетами, коледжами і консерваторіями по всьому світу, зокрема шляхом обміну студентами, викладачами, програмами і науковими дослідженнями... Основні переваги міжнародної діяльності в закладах вищої освіти включають:

1. Розширення глобального знання та розвиток міжкультурної компетентності — є важливими завданнями в області вищої музичної освіти, особливо у світі, де зростає глобалізація та культурне розмаїття.

2. Підвищення академічної якості. Міжнародна співпраця може допомогти в розвитку нових дослідницьких проєктів та підвищення якості освіти. Студенти і викладачі отримують можливість працювати з кращими фахівцями з різних країн та використовувати нові методики навчання і дослідження.... Також можливим є використання сучасних технологій, таких як відеоконференції та онлайн-курси, для забезпечення міжнародної співпраці і спілкування з колегами з інших країн.

3. Підвищення конкурентоспроможності... Застосування сучасних технологій у навчанні може допомогти закладам вищої музичної освіти бути більш конкурентоспроможними. Використання інтерактивних методів навчання, відео-уроків та онлайн-курсів можуть допомогти студентам навчитися новим технологіям та здобувати нові знання». (2023, сс. 178-179).

У назві Міжнародної наукової конференції «Сучасний мистецький простір як код митця: філософсько-культурологічний аспект» (2025) присутнє слово «код» на рівні терміну і поняття. Як воно розуміється нами сьогодні, що може символізувати у нашому випадку? Зазвичай, ми розуміємо код, як певну систему умовних знаків, символів, стандартизованих очікувань.

Чи можемо ми чекати сьогодні чи колись від великого Маєстро Мирослава Скорика набір стандартизованих очікувань, конкретного набору цифр, що відкривають конкретні двері, сейф, електронну сторінку тощо, адже за ними нові двері, нові відкриття, які будучи носіями духовного, а отже

безмежного, не піддаються оцифруванню. Тоді ми змушені шукати якесь правило, алгоритм, що і складають особистий неповторний стиль Мирослава Скорика, який став стилем, почерком нашої епохи. Але, стиль митця — це багаторівнева система принципів художнього мислення, конструювання всього потенціалу мистецького образного вираження, зображувальних прийомів, конструктивно-формальних структур на основі іманентних надструктурних і позахудожніх моделей. Це — спрямованість всіх складових до єдиного центру, принцип організації та внутрішня необхідність побудови художнього світу, «генний набір» феномену культури. «Стиль — категорія багатозначна. Різні дослідники по-різному окреслюють це поняття і це свідчить з одного боку, про складність даного поняття і пояснює відсутність його єдиного трактування, а з другого боку, про універсальність цієї категорії. Можна говорити про стиль доби, школи, течії, жанру, музиканта, письменника, художника, архітектора й науковця» (Короткова, 2019, сс. 53-54). Стиль Мирослава Скорика проявився «... в оригінальній манері його творчої діяльності, риси якої є не успадкованими генетично, а сформованими з урахуванням вроджених задатків на основі сприйнятих художньо-естетичних цінностей у процесі взаємодії з рисами різнорівневої стильової концентричності (композиторської, етнічно-національної, епохальної, історичної, просторово-часової та надпросторово-часової)» (Юник, Юник, 2025, с. 10).

Отже, композиторському стилю Мирослава Скорика властиве, перш за все, «метафізичне чуття форми», яке визначається «атмосферою духовності» певної епохи, просторовими та надпросторовими часовими ознаками з урахуванням української національної культури.

Висновки.

1. Стиль — це оптимальна для даної епохи естетична модель внутрішньо одухотвореного відображення життєво важливих цінностей невербалізованими засобами, принципами, ідеями та ідеалами. Якщо не має цієї одухотвореності, то стиль зникає, залишаються лише його зовнішні ознаки: манера, система прийомів тощо. Стиль Мирослава Скорика — це естетичний почерк епохи,

який записує в наших душах те, що ми відчуваємо, те, до чого неминуче приведе наш час.

2. Структура композиторського стилю Мирослава Скорика є оригінальною, тобто неповторною. Вона характеризується національними рисами, високим професіоналізмом та інноваційним мисленням Митця. Стилєтворення Мирослава Скорика детермінувалось системою як його власних психологічних властивостей, так і системою художньо-естетичних цінностей епохи.

3. Проблематика дослідження сучасного мистецького простору України актуальна і потребує особливої уваги, адже мистецтво стало потужним інструментом спротиву у російсько-українській війні. Творчість Мирослава Скорика має значний вплив на формування сучасної української музики, її різножанровість та національне спрямування.

Перспективи подальших розвідок... Видається перспективним аналіз творчої спадщини Мирослава Скорика з огляду впливу його композиторської та педагогічної діяльності на підготовку молодих музикантів. Дослідження особливостей мистецького стилю Мирослава Скорика надасть поштовх для поглибленого осмислення філософсько-культурологічного аспекту його творчості.

Список використаної літератури і джерел

1. Андрущенко, В., 2025. *Просвітницька одісея розуму*. Київ: Знання України.
2. Андрущенко, Т. І. та Федоренко, М. О., 2023. Естетичні цінності у творчості Мирослава Скорика. *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*, 3(60), сс.7–24.
3. Ващенко, Г., 1999. *Виховання характеру і волі*. Київ.
4. Громова, Л., 2010. *Мирослав Скорик: композитор, педагог, публіцист*. Харків.
5. Короткова, Л. В., 2019. Стиль як універсальна категорія: міждисциплінарний підхід. *Science and education a new dimension. Philology*, VII(60), pp.52–55.
6. Пірієв, О., 2025. 5–7 травня в Національній музичній академії України відбудеться Третій фестиваль Skoryk FEST. *Myroslavskoryk.com*, [online], Режим доступу: <<https://myroslavskoryk.com/2025/05/01/tretij-festyval-imeni-myroslava-skoryka-u-kyuevi/>> [дата звернення: 03.05.2025].
7. Скорик, М., 1972. *Карпатський концерт* [Ноти] (Київ: Музична Україна).
8. Скорик, М., 2008. *Листи до друзів*. Київ.
9. Скорик, М., 2011. *Музична культура України: від витоків до сьогодення*. Київ.
10. Скорик, М., 2012. *Твори для фортепіано* [Ноти] (Київ: Музична Україна).

11. Сучасний мистецький простір як код митця: філософсько-культурологічний аспект, міжнародна наукова конференція, Київ, 5-7 травня 2025. Київ: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського.

12. Тимошенко, М. О., 2023. Міжнародна діяльність НМАУ імені П.І. Чайковського – стратегічний вимір. У кн.: О. В. Петроченко, ред. *Інноваційна освіта та майбутнє України: колективна монографія*. Київ: Політехніка, сс.178–179.

13. Юник, Д. та Юник, Т., 2025. Взаємозалежність детермінант індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-сценічної діяльності. *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*, 1(66), сс.7–23.

References

1. Andrushchenko, V., 2025. *Prosvitnytska odisseia rozumu* [An enlightening odyssey of the mind]. Kyiv: Znannia Ukrainy.

2. Andrushchenko, T. I. and Fedorenko, M. O., 2023. Estetychni tsinnosti u tvorchosti Myroslava Skoryka [Aesthetic values in the work of Myroslav Skoryk]. *Chasopys Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho*, 3(60), pp.7–24.

3. Vashchenko, H., 1999. *Vykhovannia kharakteru i voli* [Education of character and will]. Kyiv.

4. Hromova, L., 2010. *Myroslav Skoryk: kompozytor, pedahoh, publitsyst* [Myroslav Skoryk: composer, teacher, publicist]. Kharkiv.

5. Korotkova, L. V., 2019. Styl yak universalna katehoriia: mizhdystsypynarnyi pidkhid [Style as a universal category: an interdisciplinary approach]. *Science and education a new dimension. Philology*, VII(60), pp.52–55.

6. Piriiev, O., 2025. The third Skoryk FEST festival will be held on May 5–7 at the National Academy of Music of Ukraine. *Myroslavskoryk.com*, [online], Available at: <<https://myroslavskoryk.com/2025/05/01/tretij-festyval-imeni-myroslava-skoryka-u-kyievi/>> [accessed: 03 May 2025].

7. Skoryk, M., 1972. *Carpathian Concerto* [Sheet music] (Kyiv: Musical Ukraine).

8. Skoryk, M., 2008. *Lysty do druziv* [Letters to friends]. Kyiv.

9. Skoryk, M., 2011. *Muzychna kultura Ukrainy: vid vytokiv do sohodennia* [Musical culture of Ukraine: from the origins to the present]. Kyiv.

10. Skoryk, M., 2012. *Works for piano* [Sheet music] (Kyiv: Musical Ukraine).

11. Contemporary artistic space as an artist's code: philosophical and cultural aspect, international scientific conference, Kyiv, May 5-7 2025. Kyiv: P. I. Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine.

12. Tymoshenko, M. O., 2023. Mizhnarodna diialnist NMAU imeni P.I. Chaikovskoho – stratehichnyi vymir. In: O. V. Petrochenko, ed. *Innovatsiina osvita ta maibutnie Ukrainy: kolektyvna monohrafiia* [Innovative education and the future of Ukraine: a collective monograph]. Kyiv: Politekhnik, pp.178–179.

13. Yynyk, D. and Yynyk, T., 2025. Vzaiemozalezhnist determinant indyvidualno-vykonavskoho styletvorennia myttsia kontsertno-stsenichnoi diialnosti [Interdependence as a determinant in shaping the individual performance style of concert-stage artists]. *Chasopys Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho*, 1(66), pp.7–23.

TETIANA IVANIVNA ANDRUSHCHENKO

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-0381-171X>

Doctor of Philosophy, Professor,

Head at the Department of Social Sciences

at Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music

(Kyiv, Ukraine)

gerasimenko.tanya22@gmail.com

TETIANA VIKTORIVNA ANDRUSHCHENKO

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-6701-8035>

*Doctor of Political Sciences, Professor,
Scientific Secretary
at Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music
(Kyiv, Ukraine)
tanya_atv@ukr.net*

OXSANA VIKTORIVNA SAPIHA

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-6715-5670>

*Ph.D. in Cultural Studies,
Head at the Educational and Methodological Department,
Associate Professor at the Department of Theory and History of Culture
at Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music
(Kyiv, Ukraine)
ksusha.s.art@ukr.net*

The Unique Style of Myroslav Skoryk's Era

This article explores the distinctive compositional style of Myroslav Skoryk as an aesthetic model uniquely attuned to the spirit of our time—offering a deeply spiritual reflection of essential human values through nonverbal means, artistic principles, and ideals. The key features of Skoryk's musical language are identified, among which national characteristics, high professional mastery, and the composer's innovative thinking occupy a prominent place. A comprehensive analysis is conducted on the formation of Skoryk's distinctive style and its influence on the development of contemporary Ukrainian musical culture. It is demonstrated that the structure of his compositional style is inherently original — in the truest sense, unrepeatable. The article outlines the main components and distinctive features that shaped Skoryk's unique artistic voice, viewed through the lens of his creative legacy as a carrier of musical expression of universal human values. It is revealed that Skoryk's style formation was shaped by a complex system — both his own psychological attributes and the broader matrix of national artistic and aesthetic values of his era. The influence of Skoryk's work on the formation of modern Ukrainian music is described, including its genre diversity and pronounced national orientation. Special emphasis is placed on the symbolic significance of the state award “National Legend of Ukraine” which highlighted Skoryk's role in forming the contemporary Ukrainian musical world and underscored his deep connection to historical tradition. The article draws attention to the “mature balance” of Skoryk's music and his aspiration toward acme-harmony — the highest form of artistic integrity — grounded in meta-values that govern human emotional perception. The features of contemporary music education are highlighted, focusing on the contradictory impact of artificial intelligence and remote learning on the development of knowledge, skills, and competencies among future arts professionals. The relevance of continued research into Ukraine's contemporary artistic landscape is substantiated, given that art has become a powerful instrument of resistance in the Russian-Ukrainian war.

Keywords: *Myroslav Skoryk's creativity, compositional style, uniqueness, innovative thinking, artificial intelligence, music education, national artistic and aesthetic values.*

Стаття надійшла до редакції 08.05.2025 р.